Valtakunnansyyttäjä **11.11.2025** **SY/3158/2025**

Lakivaliokunnalle

Asiantuntija- ja lausuntopyyntönne 6.11.2025

Asia: HE 163/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle terrorismirikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

SYYTTÄJÄLAITOKSEN LAUSUNTO

Syyttäjälaitos pitää hallituksen esitystä rikoslain 34 a luvun kokonaisuudistuksesta perusteltuna, tarpeellisena ja ajankohtaisena. Uudistus selkeyttää sääntelyä, vahvistaa rangaistussäännösten kattavuutta ja vastaa nykyisiin ja pelättävissä oleviin turvallisuusuhkiin.

Uusi 34a luku on aikaisempaa selkeämpi ja johdonmukaisempi. Uudistus poistaa toissijaisuuslausekkeita ja yhtenäistää rikosnimikkeitä. Määritelmäsäännöksen sijoittaminen luvun alkuun auttaa hahmottamaan sitä seuraavien pykälien sisällön. Terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten lista laajenee perustellusti kattamaan mm. törkeän vapaudenriiston, törkeän raiskauksen, törkeän ryöstön ja törkeän lapsenraiskauksen. Merkille pantavaa on, että törkeän lapsenraiskauksen enimmäisrangaistukseksi tulee elinkautinen vankeus.

Uudistus mahdollistaa varhaisemman puuttumisen mm. valmisteluun ja kouluttautumiseen, kun rangaistavuus laajennetaan koskemaan myös tilanteita, joissa tekijä ei itse tee rikosta. Kouluttautumista ja valmistelua koskevat koventuneet asteikot vastaavat tekojen vakavuutta ja tukevat ennalta estävää toimintaa.

Matkustamisrikosta laajennetaan ja rangaistusasteikkoa kovennetaan. Uuden pykälän nojalla on mahdollista aikaisempaa kattavammin puuttua esimerkiksi terroristiryhmän hallitsemalla alueella oleskeluun terroristisessa tarkoituksessa.

Syyttäjälaitos kannattaa syyteoikeuden järjestämistä terrorismirikosten osalta kuten hallitus esittää. Uuteen lukuun ei sisällytetä nykyisen 7 §:n kaltaista syyteoikeussäännöstä, joten valtakunnansyyttäjä ei enää sääntelyn perusteella päätä syytteen nostamisesta terrorismirikoksista. Nykyinen syyteoikeutta koskeva säännös ei perustu kansainväliseen velvoitteeseen, vaan kyseessä on kansallinen ratkaisu. Syyttäjäntoiminnan näkökulmasta nykyinen järjestely on epätarkoituksenmukainen. Uudistuksen jälkeen valtakunnansyyttäjä tulee antamaan syyttäjäalueille ohjeen, jonka mukaisesti kaikista luvun rikoksia koskevista asioista tehtäisiin ilmoitus valtakunnansyyttäjälle. Valtakunnansyyttäjällä olisi tällöin mahdollisuus ottaa asia itselleen, jos siihen olisi erityistä syytä esimerkiksi asian prejudikaattiluonteen, teon poikkeuksellisuuden tai vakavuuden taikka muun vastaavan syyn vuoksi. Syyttäjälaitos on vuodesta 2017 toteuttanut sota- ja terrorismirikossyyttäjien koulutusohjelmaa, ja käsiteltäväksi tulevat terrorismiasiat jaetaan ensisijaisesti siihen osallistuville syyttäjille. Lisäksi totean, että ulkomailla tehdyiksi epäiltyjä terrorismirikoksia koskisi edelleen rikoslain 1 luvun 12 §:ssä säädetty edellytys valtakunnansyyttäjän syytemääräyksestä.

Esitetyllä tavalla monin tavoin laajennettu rangaistavuus edellyttää tarkkaa soveltamiskäytäntöä perusoikeuksien turvaamiseksi. Terrorismirikoksesta epäillyksi joutuminen tarkoittaa vakavaa ja perusoikeusherkkää puuttumista henkilön asemaan. Sen seurauksena on esitutkintatoimenpiteiden kohteeksi joutumisen lisäksi esimerkiksi varojen hallinnolliseen jäädyttämiseen liittyviä toimia sekä merkittävä leimaava vaikutus. Näistä syistä terrorismirikosasioiden tutkiminen edellyttää viranomaisilta aina erityisen huolellista harkintaa. Nyt esitetyt rangaistussäännökset ovat sinänsä mielestäni riittävän tarkkarajaisia ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia perusoikeuksien näkökulmasta.

Syytetoimien ja pakkokeinojen käyttöalan laajentuminen vaatii riittävät resurssit ja koulutuksen. Poistettu syyteoikeuden keskittäminen valtakunnansyyttäjälle keventää prosessia, mutta edellyttää syyttäjien ohjeistusta yhtenäisen linjan varmistamiseksi.

Yhteenvetona totean, että Syyttäjälaitos kannattaa hallituksen esitystä. Uudistus parantaa sääntelyn selkeyttä ja tehokkuutta, vahvistaa rikosoikeudellista keinovalikoimaa ja tukee yhteiskunnan turvallisuutta.

Jukka Rappe

apulaisvaltakunnansyyttäjä

Sampsa Hakala

valtionsyyttäjä

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto
Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888
valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Sampsa Hakala
Valtionsyyttäjä
Syyttäjälaitos
sampsa.hakala@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Jukka Rappe
Apulaisvaltakunnansyyttäjä
Syyttäjälaitos
jukka.rappe@oikeus.fi